

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ, ГУМАНІТАРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА**

УДК 330 (075.8)

**КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНА ЕКОНОМІКА ТА ОСВІТА – ЗАПОРУКА ВИХОДУ
УКРАЇНИ ІЗ КРИЗОВОГО СТАНУ**

Сірко А.В. – д.е.н., професор

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Україна переживає вкрай важкі, доленосні для свого майбутнього часи. Їй доводиться боронити власну незалежність і свій стратегічний вибір – курс на європейські цивілізаційні цінності: свободу особистісного розвитку, демократію в управлінні державою, забезпечення високих життєвих стандартів для пересічних громадян тощо. Боронити не лише від чужоземних окупантів та їх найманців, які діють віроломно і підступно, використовуючи всю міць сучасної зброї та інформаційних технологій, але й від доморощених ворогів суверенної і процвітаючої країни, яка має перспективу такою зрештою стати. А останніх чимало, себто тих, хто вже призвичаївся паразитувати на суспільних злиднях і невігластві, прикриваючись демагогією і владою на різних щаблях суспільної ієрархії.

Глибинна причина наших повсякденних насущних проблем – тривале зволікання з об'єктивно назрілими реформами суспільних відносин, суспільство продовжує жити за старими звичками і стереотипами, які унеможлиблюють його суттєве очищення та прогрес. Яскравим свідченням тому є той факт, що країна уже майже три десятки років перебуває у стані політико-економічної невизначеності: яку модель господарської системи і відповідно держави як системи органів влади обрати, у який бік рухатися. Відсутність у державних сановників реальної стратегії (програми) розвитку країни, а головне – політичної волі і відповідальності її реалізувати на ділі, призвела до тих жахливих наслідків, які наразі ми маємо. Та спробуємо поглянути глибше, у самісінький корінь наших реалій і побачимо, що влада є прямим віддзеркаленням нашої плоти, що наяву ми у своїй більшості відчужуємо свою державу,

намагаємося перекласти на неї свою громадянську відповідальність.

Правди нікуди діти - ми можемо вважати себе частиною Європи лише географічно, але тільки не з огляду на соціокультурні цінності і соціальні інститути. Тому-то, на моє глибоке переконання, допоки в Україні не з'явиться національний лідер у справжньому розумінні цього терміну, який візьме на себе усю повноту відповідальності за стан справ у державі і проявить рішучість та сміливість як реформатор, як патріот України, сподіватися швидких змін на краще годі. Щоправда, тут оптимізму додає та обставина, що молоде покоління українців інтелектуально швидше прозирає, швидше усвідомлює сенс людського буття, справжні людські цінності і проявляє неабияку готовність їх виборювати і захищати. То ж є здорова надія на те, що час також грає на нас. Суспільство змінюється у кращий бік.

В Україні склалася ринкова економіка олігархічно-кланового типу, яка є неефективною і неконкурентоспроможною. Вона виникла як результат масштабного перерозподілу національного капіталу, зрощення великого бізнесу з державною бюрократією. Держава за такого перебування історичних подій фактично перетворилася в інструмент накопичення приватного капіталу. Принципово суть її не змінилася дотепер.

Національна економіка функціонує переважно за рахунок експлуатації зношеної і застарілої виробничої бази, за своєю структурою вона вже стільки часу залишається гіперзатратною і неефективною, на світовому ринку вона утверджує принизливий статус нашої країни як сировинного додатку розвинених країн, у підсумку прирікає суспільство на бідність та деградацію людської гідності.

Єдиним виходом із кризового стану нашого суспільства і господарства може бути лише рішучий курс політичного керівництва країни на здійснення системних реформ суспільного життя, точніше кажучи, виважена на період можливо два-три десятиліття реалістична стратегія економічного, науково-технічного, соціального розвитку країни. Така стратегія має бути зорієнтована на стратегічну мету – забезпечення високої конкурентоспроможності вітчизняного виробництва. Тільки завдячуючи конкурентоспроможності на світових товарних ринках спроможемося подолати численні поточні хронічні дисбаланси і створити передумови для стабільного підвищення загального добробуту.

Необхідною умовою комплексного і рішучого реформування економічної системи є переформатування системи державної влади. Потрібна нова, ефективна модель держави, яка б знайшла розуміння і, що дуже важливо, довіру і широку суспільну підтримку. Зрозуміло, що справа не лише в люстрації (очищенні) влади від корумпованих чиновників, а й у раціональному розподілі функцій і повноважень між владними органами, забезпеченні суворої відповідальності державної бюрократії за рішення і дії (включаючи і бездіяльність). Будемо відвертими – це давно наболіле питання сьогодні вирішується занадто повільно, фрагментарно, зовні виглядає навіть показушно, що, звичайно, підриває довіру суспільства до новообраної влади та щирості її намірів. На превеликий жаль, вище політичне керівництво країни не мостить опори на розвиток широкої суспільної довіри й ініціативи знизу, що також є ознакою браку стратегічного бачення перспектив розвитку країни. Воно зайняте наразі так званим ручним керуванням національним господарством, рятуванням держави від дефолту. Причому цю проблему, як видно, уряд вирішує не стільки за рахунок ліквідації тіньових схем крадіяства державних коштів (тендерних оборудок, офшоризації прибутків, створення податкових «ям», підпільних конвертаційних центрів тощо), скільки за рахунок урізування державних соціальних видатків, тобто проблема

перекладається переважно на плечі збіднілого населення. Певна річ, така поведінка уряду дискредитує саму суть реформ в очах громадян, а реформи, як відомо, не бувають успішними, якщо їх не сприймають широкі соціальні верстви.

Які ж принципові реформації необхідні в економічній системі України? На них автор цих тез уже акцентував увагу [1]. У цій функціональній системі зв'язків і залежностей підірвані, деформовані основні (базові) принципи ринкової економіки як такої – право приватної власності та вільної економічної конкуренції. Причина – олігархічно-кланова (в центрі і в регіонах) модель економіки, яка своєю суттю унеможливорює дотримання рівності для усіх суб'єктів господарювання щодо доступу до обмежених виробничих і фінансових ресурсів. Отож, для істотного підвищення рівня конкурентності внутрішнього ринку необхідно створити на ділі максимально сприятливі умови для невинного розвитку малого і середнього бізнесу, який має стати основою для визрівання патріотично налаштованого і конкурентоспроможного великого корпоративного бізнесу. Конкретні шляхи досягнення такого ефекту – делегуляція, дебіюрократизація, макроекономічна стабілізація та створення фінансово-кредитних стимулів для підприємницької діяльності. Водночас має нарешті запрацювати на повну силу інститут захисту економічної конкуренції – Антимонопольний комітет України, аби не допускати зловживань монополієм становичем на ринку.

Якщо відновимо і зробимо надалі непорушними базові інститути ринкової економіки (читай: здатної до самоорганізації і саморегулювання), то розблокуємо інвестиційний процес, запрацюють на повну силу стимули до капіталотворення, економіка наповниться нарешті довгоочікуваними інвестиціями. Саме за браком сприятливого інвестиційного клімату вітчизняна економіка вимушено переживає інвестиційний голод усі роки нашої державної незалежності.

Водночас принципово важливо і необхідно довести до логічного завершення довго очікувану у суспільстві і давно обіцяну можновладцями децентралізацію системи

державного управління, сенс якої у передачі владних повноважень і фінансових ресурсів на місця, а саме самоврядним територіальним громадам. Це необхідно, з одного боку, для концентрації зусиль центральної влади на загальній стратегії розвитку країни, а з іншого, - для істотного підвищення відповідальності місцевих органів влади за ефективність їхніх рішень і дій. Авжеж, децентралізація фінансової системи потребує макроекономічної стабілізації, чіткого законодавчого унормування державних видатків та налагодження механізму рівної участі регіонів у формуванні централізованого державного фонду фінансових ресурсів, аби

уникнути у майбутньому протистоянь на цьому ґрунті між рівнями влади.

Однією з необхідних передумов досягнення у перспективі високої конкурентоспроможності національної економіки є інституціалізація конкурентоспроможної освіти. Потрібна реформа системи професійної освіти, зокрема вищої. Вища школа має відійти від ролі такого собі засобу ретрансляції наукових знань і органічно поєднати у собі наукову, освітню та технологічно-практичну функції. Освіта в Україні, за прикладом розвинених країн світу, має стати найпривабливішою сферою інвестувань для усіх: держави, бізнесу, домогосподарств.

Література

1. Сірко А.В. Доленосні випробування для української економіки та суспільства, або ціна політичних зволікань з реформами // Соціально-економічний розвиток України в умовах світової фінансової нестабільності / Матеріали Всеукраїнської науково-практ. конф. з міжнародною участю. - Вінниця: ВНІЕ ТНЕУ, 2014. - С. 214-217.

УДК 004.738.5

АНАЛІЗ РИНКУ ПОСЛУГ ФІКСОВАНОГО ДОСТУПУ ДО МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ У М. ВІННИЦЯ

Паночишин Ю.М. – к.т.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Інтернет є зовсім молодого інформаційною технологією (в сучасному вигляді, з сайтами і браузером, Інтернет з'явився на початку 90-х років), однак за короткий час він став "невід'ємною" частиною життя для багатьох людей, особливо молоді. За останніми оцінками кількість Інтернет користувачів досягла 3 млрд., в тому числі в Україні 18,5 млн., і продовжує стрімко зростати [1]. Таку шалену популярність Інтернету можна пояснити різноманітністю його інформаційних сервісів: в Інтернеті можна шукати інформацію, читати книги, вести щоденники, спілкуватися, розміщувати і переглядати фотографії, слухати музику і радіо, дивитися фільми і телебачення, розміщувати рекламу, купувати і продавати товари, оплачувати послуги, навчатися, грати в ігри та багато іншого.

У значній мірі поширенню Інтернету посприяв і розвиток технологій доступу. Так, якщо спочатку для підключення користувачів Інтернет провайдери використовували

фактично одну технологію (комутований доступ по телефонних лініях), то на сьогодні технологій доступу існує більше десятка. Звичайно, кожна з них має свої особливості, однак у цілому їх можна розділити на технології фіксованого (або проводового) доступу, в яких для передавання даних використовуються різноманітні кабелі, і технології мобільного (або безпроводового) доступу, в яких передавання даних здійснюється через ефірний простір. Технології першого типу, як правило, забезпечують вищу швидкість передавання даних, однак підходять для підключення лише стаціонарних абонентів, натомість з допомогою технологій другого типу можна підключати і мобільних абонентів, хоча швидкість передавання даних у них, принаймні поки що, не надто висока. У цій статті ми зосередимо увагу на технологіях фіксованого доступу і проведемо аналіз ринку послуг фіксованого доступу до мережі Інтернет у м. Вінниця.